

Agendanummer:

Portefeuillehouder: drs. mr. B. Koelewijn, J.Tabak

Onderwerp: quick scan IJsselkogge

De Raad van de gemeente Kampen,

gelezen het voorstel van Burgemeester en Wethouders van 3 juni 2013

besluit:

Enmalig een bedrag van €30.000 ter beschikking te stellen voor een haalbaarheidsonderzoek naar het conserveren en exposeren van de IJsselkogge in Kampen.

Kampen, 4 juli 2013

De Raad van de gemeente Kampen,

drs. H.A. van der Meulen, griffier

drs. mr. B. Koelewijn, voorzitter

Voorstel voor de raad

Raadsvergadering van :
(in te vullen door Griffie)

Agendanummer :
(in te vullen door Griffie)

Portefeuillehouder : drs. mr. B. Koelewijn, J.Tabak

ONDERWERP

Quick scan IJsselkogge

BESLUIT

Eenmalig een bedrag van €30.000 ter beschikking te stellen voor een haalbaarheidsonderzoek naar het conserveren en exposeren van de IJsselkogge in Kampen.

INLEIDING

Op 21 maart heeft Rijkswaterstaat (RWS) in samenspraak met de provincie Overijssel, de gemeente Kampen en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) besloten de 15e-eeuwse Kogge, die in 2011 gevonden werd in de IJssel ter hoogte van de Koggewerf in Kampen, uit het zomerbed van de IJssel te halen. De archeologische vondst kwam aan het licht tijdens voorbereidende werkzaamheden van het project Ruimte voor de Rivier van Rijkswaterstaat.

Na berging zal het schip geconserveerd worden en naar een eindbestemming worden overgebracht. De precieze eindbestemming is nog niet bekend.

Om na te gaan of Kampen die eindbestemming moet zijn, en om met name al dan niet de veronderstelling te valideren dat de IJsselkogge bij eventuele expositie in Kampen bezoekers trekt, hebben wij op 17 april besloten een quick scan te laten doen naar de eventuele toeristische betekenis van het exposeren van de IJsselkogge in Kampen. En als dat zo is, wat is dan de economische, culturele en sociaal-maatschappelijke spin-off van het exposeren en de communicatiewaarde ervan?

Bij deze delen we graag de uitkomsten van de quick scan met u (bijgevoegd bij dit raadsvoorstel). De belangrijkste conclusie is dat het exposeren van de IJsselkogge bezoekers trekt.

De mate waarin hangt sterk af van:

- de wijze van exposeren
- de locatie
- de citymarketing
- de aantrekkelijkheid van de stad en het totale toeristische aanbod.

Het levert naar verwachting jaarlijks 10% (25.000) tot 50% extra bezoekers (125.000) aan Kampen op. Naast een toeristisch- recreatieve, culturele en maatschappelijke spin-off is er ook een economische spin-off, aldus het rapport (met daarbij overigens de kanttekening dat het bestedingen in de stad betreft, die vooral ten goede komen aan de gemeenschap in Kampen, niet zozeer de gemeente), mits aan de voorwaarden van onder meer een goede uitvoering van het citymarketingbeleid van Kampen wordt voldaan. De mate van spin-off hangt ook af van welke uiteindelijke variant voor exposeren (vorm en locatie) uiteindelijk gekozen wordt.

De mate van spin-off hangt af van welke uiteindelijke variant voor exposeren (vorm en locatie) u overweegt te kiezen. In het rapport zijn enkele suggesties gedaan, en wel de volgende:

0. Tent, tijdelijk gedurende de Internationale Hanzedagen. Investeringskosten circa € 100.000
1. Vitrine, bij bijvoorbeeld de Van Heutszkazerne aan de IJsselkade of bij het NS station Kampen

Kampen®

- (Bolwerk/Buitenwacht). Investeringskosten circa € 700.000 (op basis van vergelijkbare vitrine bij de RCE in Lelystad), spin-off € 750.000;
2. Vitrine-plus, op de Koggewerf, investeringskosten circa € 1.200.000, spin-off € 1.500.000 of een varend paviljoen;
  3. Nieuw Hanze Museum, bijvoorbeeld aan het water in het Reevediep. Investeringskosten € 10 tot 20 miljoen, spin-off € 3.75 miljoen.

Deze varianten zijn in de quick scan geopperde suggesties. Bekeken moet worden welke locatie en welke vorm het meest aanspreekt, teneinde tot een voorkeursvariant te komen. Het haalbaarheidsonderzoek (zie hierna) kan daarbij behulpzaam zijn.

Op basis van deze uitkomsten hebben wij besloten de IJsselkogge voor Kampen te behouden en de IJsselkogge in Kampen te conserveren en exposeren, onder voorbehoud van de daadwerkelijke staat van de kogge wanneer deze volgend jaar uit de IJssel wordt gelicht.

Wij hebben dit besluit nu genomen, omdat het voor RWS noodzakelijk is de ambities van Kampen te kennen, teneinde te kunnen starten met het aanbesteden van het onderzoek, het lichten, het conserveren en eventueel transporteren van de IJsselkogge naar Kampen (wanneer het conserveren bijvoorbeeld in Lelystad zou plaatsvinden). En het onderzoek kan dan zonder vertraging van het project 'Ruimte voor de Rivier, IJsseldelta' gerealiseerd worden.

BEOOGD EFFECT

Om inzichtelijk te krijgen:

- Of de kosten van conserveren en exposeren opwegen tegen de baten,
- om antwoorden te vinden op de vraag aan welke randvoorwaarden moet worden voldaan om conserveren en exposeren van de IJsselkogge succesvol te laten zijn voor Kampen, en
- om nader te onderzoeken welke wijze van exposeren en welke locatie het meest optimaal is om bezoekers naar Kampen te trekken,

willen wij voor de zomer opdracht verlenen aan een externe deskundige voor een haalbaarheidsonderzoek. Daarvoor vragen wij u middels dit raadsvoorstel om eenmalig een bedrag beschikbaar te stellen van €30.000.

ARGUMENTEN

De quick scan heeft de identiteit van Kampen als Hanzestad nog eens bevestigd, maar geeft ook aan dat Kampen nog veel te winnen heeft als het bijvoorbeeld gaat om bezoekersaantallen. De kogge zou Kampen daarbij behulpzaam kunnen zijn, mits het onderdeel wordt van het grotere verhaal van Kampen met het maritieme verleden van onze stad als rode draad. De kogge heeft de potentie in zich om het icoon en de publiekstrekker van Kampen te worden, zoals bijvoorbeeld museum de Fundatie dat is voor Zwolle. Niettemin zal aan een aantal voorwaarden moeten worden voldaan, wil de kogge als onderdeel van 'het verhaal van Kampen' Kampen betekenis hebben voor de stad, zowel in materiële (financieel) als immateriële zin (een aantrekkelijke stad, een positiever imago, een aantrekkelijker vestigingsklimaat voor bewoners en bedrijven etcetera). Om inzichtelijk te maken of de kosten van conserveren en exposeren opwegen tegen de baten en om antwoorden te vinden op de vraag aan welke randvoorwaarden moet worden voldaan om conserveren en exposeren van de IJsselkogge succesvol te laten zijn voor Kampen, willen wij nog voor de zomer de opdracht te verlenen voor een haalbaarheidsonderzoek. Daarbij zijn wij afhankelijk van door uw raad al dan niet beschikbaar te stellen middelen.

Een haalbaarheidsonderzoek zou antwoord moeten geven op de vraag:

1. *Wel of niet conserveren van de IJsselkogge in Kampen?*
  - wat is daarvoor nodig (gebouw, tent of een loods, apparatuur, personele begeleiding (door de eigen ambtelijke organisatie), etc.)?
  - welke andere technische eisen zijn er qua beheer en behoud (temperatuur, vochtigheid, etc.)?
  - waar zou het conserveren in Kampen kunnen plaatsvinden (bijvoorbeeld op een industrieterrein (en waar dan) en/of op dezelfde locatie waar de IJsselkogge geëxposeerd kan worden)?

Kampen®

- welke vergunningen zijn er nodig (milieu, etc.)?
- moeten er bestemmingsplannen worden aangepast, zo ja, binnen welke termijnen zijn aanpassingen nodig en haalbaar?
- wat zijn de eventuele meerkosten van het conserveren in Kampen (ten opzichte van conserveren bij RCE in Lelystad. Deze vraag wordt momenteel door RWS onderzocht. De uitkomsten worden meegewogen in het haalbaarheidsonderzoek?
- wat is het maatschappelijk draagvlak en het 'social return' van het conserveren in Kampen?
- is de conservering toegankelijk voor het publiek, en zo ja, hoe kan het publiek bij de conservering in de stad betrokken worden?
- welke presentatiemiddelen zijn daarvoor nodig en hoeveel kost dat?
- hoe kan citymarketing gebruik maken van het conserveringsproces?
- op welke wijze kan het bedrijfsleven inspelen op het conserveren in de stad?
- en welke meerwaarde hebben de aak en de punter en welke consequenties heeft het conserveren van kogge, èn aak èn punter in de zin van kosten, (extra) benodigdheden, locatie etc.?

2. *Welke locatie en vorm in Kampen is het meest kansrijk voor expositie*

- vitrine, vitrine-plus/varend paviljoen of een nieuw museum?
- wat zijn de bijbehorende investeringen die gedaan moeten worden (van een of twee varianten)?
- wat is de exploitatie (voor 5 jaren, in termen van (opbrengsten en kosten)?
- wat zijn de beheer- en behoudeisen?
- welke organisatorische zaken komen daarbij kijken?
- wie is waarvoor wat verantwoordelijk, hoe komt de taak- en verantwoordelijkheidsverdeling eruit te zien (gemeente versus stichting)?
- hoe kan het worden georganiseerd?
- welke financieringsvormen zijn er?
- op welke manier kan het bedrijfsleven daarop inspelen?

KANTTEKENINGEN

Essentiële voorwaarde voor het slagen van het hele traject is dat komende jaren het nieuwe citymarketingbeleid van Kampen, in samenwerking met marktpartijen, goed wordt uitgevoerd.

Vanuit het perspectief van PR en marketing rond het conserveren van de kogge, valt er veel voor te zeggen om als gemeente Kampen in te zetten op zowel conserveren als exposeren van de kogge in Kampen. Maar het is zeer de vraag, gezien de termijn (te weten september) waarbinnen RWS met het oog op hun aanbestedingsproces voor de opgraving/lichting en het bijbehorende onderzoek definitief moet weten of de gemeente Kampen conserveren van de kogge in Kampen haalbaar acht en zo ja op welke locatie, of conserveren van de kogge in Kampen wel een reële optie is. Het haalbaarheidsonderzoek geeft daar naar verwachting uitsluitsel over. Het onderzoek moet om die reden wel in september gereed zijn. Mocht uit het haalbaarheidsonderzoek blijken dat het voor Kampen niet haalbaar is om tijdig en adequaat de voorbereidingen voor het conserveren medio 2014 gereed te hebben, dan kan Kampen zich alsnog blijven inzetten voor het exposeren van de kogge in Kampen. Voor een definitieve *go* of *no go* voor exposeren, is meer tijd om het besluitvormingsproces daaromtrent zorgvuldig voor te bereiden.

KOSTEN, BATEN, DEKKING

Middels voorliggend raadsvoorstel vragen wij uw raad om eenmalig een bedrag van €30.000 ter beschikking te stellen voor het haalbaarheidsonderzoek naar conserveren en exposeren van de IJsselkogge in Kampen.

Het bedrag is een richtlijn, gebaseerd op navraag bij deskundigen die een dergelijk vergelijkbaar haalbaarheidsonderzoek eerder hebben uitgevoerd.

COMMUNICATIE

Ons besluit van 3 juni om de IJsselkogge in Kampen te conserveren en exposeren, hebben wij via een persbericht gecommuniceerd naar de (landelijke en lokale) media.

Kampen®

Voorts vinden wij het van belang, zeker in een tijd waar harde bezuinigingen vallen bij alle groepen in de samenleving, veel aandacht te hebben voor het uitleggen waarom we als Kampen in de IJsselkogge investeren. Een in beginsel positief besluitvorming om de IJsselkogge in Kampen te conserveren en te exposeren betekent dat hier ook een bepaald ambitieniveau bij hoort. Dat betekent dat direct na besluitvorming een marketingoffensief gestart moet worden. Om hier bezoekers mee te trekken moet het verhaal verteld worden achter de IJsselkogge. Dat betekent dat de IJsselkogge zichtbaar gemaakt moet worden.

Advies is om afhankelijk van de uitkomsten van uw raadsvergadering te bepalen of communicatie in de vorm van een persbericht gewenst is.

Tot het moment dat de kogge in de IJssel ligt, is het een project van Rijkswaterstaat (RWS). Tot de zomer van 2014 zijn vier organisaties (communicatief) betrokken bij de IJsselkogge. Dat betekent dat de communicatie in deze periode in werkgroepverband wordt gedaan door de communicatieadviseurs van RWS, RCE, provincie Overijssel en de gemeente Kampen.

Tegelijkertijd valt op dat in de Kamper samenleving veel activiteiten worden ontplooid ten faveure van de IJsselkogge. Zo is de website www.ijsselkogge.nl al vanaf maart dit jaar actief. Van die positieve energie zouden we als gemeente direct gebruik moeten maken. In het najaar is het strategisch om bij het grotere geheel van de citymarketing aan te sluiten, zodat de IJsselkogge een belangrijk icoon in de Kamper stadsmarketing kan gaan worden.

VERVOLG

Wanneer uw raad bereid is eenmalig de gevraagde financiën beschikbaar te stellen voor het haalbaarheidsonderzoek, zal het onderzoek nog voor de zomer worden gestart. En zal het in september gereed moeten zijn. RWS zal namelijk direct na de zomer ten behoeve van de voorbereidingen van het opgravings- en onderzoeksproces van de gemeente Kampen moeten weten of conserveren van de kogge in Kampen haalbaar is, of aan alle voorwaarden voor conserveren kan worden voldaan en wat de locatie voor conserveren zal zijn. De uitkomsten van het haalbaarheidsonderzoek zullen ter besluitvorming aan u worden voorgelegd.

Voorwaarde voor de gemeente Kampen voor conserveren in Kampen is dat de kogge in goede staat medio 2014 uit de IJssel wordt gelicht. Is de IJsselkogge wel zo compleet als nu wordt ingeschat en oogt de kogge na conservering wel zo mooi voor het publiek? Na het lichten van de kogge start het proces van conserveren dat naar verwachting tot eind 2016 duurt. We hebben als gemeente Kampen dan tot eind 2016 de tijd om de locatie van exposeren gereed te maken.

BIJLAGEN

De quick scan naar de toeristische betekenis van het exposeren van de IJsselkogge voor Kampen (d.d. 27 mei 2013).

Kampen, 3 juni 2013

Burgemeester en wethouders van Kampen,
de secretaris, de burgemeester,

J.F. Goedegebure

drs. mr. B. Koelewijn